

مراد از شب قدر چیست؟

یکی از شب‌های قدر را پشت سر گذاشتیم و، احتمال دیگر شب‌های ۲۳ و ۲۷ام ماه رمضان است. اما مراد از شب قدر چیست و چه جایگاهی در قرآن و احادیث معصومین (ص) دارد؟

یکی از شب‌های قدر را پشت سر گذاشتیم و، احتمال دیگر شب‌های ۲۳ و ۲۷ام ماه رمضان است. اما مراد از شب قدر چیست و چه جایگاهی در قرآن و احادیث معصومین (ص) دارد؟

شب قدر را در کدام مسجد خواهی بود و این‌بار با خدای خود چه خواهی گفت؟ آیا توفیق عبادت در هر سه شب را خواهد داشت که شاید یکی از آن‌ها قدر خود را بشناسی.

در معارف اسلامی چهار احتمال در مورد اینکه شب قدر چه شبی است، وجود دارد. برخی از بزرگان کل یک سال را در احیا و عبادت بوده‌اند، تا حتماً بتوانند شب قدر را قدرشناسند، شبی که از هزار شب برتر است. اما شب چه جایگاهی در قرآن و احادیث دارد.

* تاریخ و شب‌های قدر

گفته می‌شود سه اتفاق تاریخی در شب قدر روی داده و می‌دهد، اول نزول دفعی قرآن، دوم تعیین تقدیر زندگی انسان‌ها در سال پیش‌رو و سوم ضربت خوردن امیرمؤمنان (ع) در شب اول و شهادت ایشان در شب دوم. از این رو این چهار شب اگر برای عموم مسلمانان عزیز و خواستنی است، برای دوست‌داران علی (ع) جایگاه دیگری دارد.

مسلمانان در خصوص اینکه آیا شب قدر تکرار می‌شود یا نه وحدت نظر ندارند، اما بر اساس حدیثی از امام صادق (ع) این شب تا قیامت تکرار می‌شود. بر اساس احادیث امامان معصوم (ع) احتمال اینکه شب بیست و سوم شب قدر باشد، بیشتر است. غسل شب قدر، احیاء و نهادن قرآن بر سر و طلب شفاعت از کتاب‌الله از آداب معمول در این شب‌هاست. بسیاری از مسلمانان معتقد هستند که گناهان در این روز در صورت توبه بخشوده می‌شود.

* شب قدر در قرآن

در آیات 2 تا 6 سوره دخان چنین می‌خوانیم: «وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ* اِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَارَكَةٍ اِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ* يَهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ* أَمْراً مِّنْ عِنْدِنَا اِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ* رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ: سوگند به کتاب روشنگر* [که] ما آن را در شبی فرخنده نازل کردیم [زیرا] که ما هشداردهنده بودیم* در آن [شب] هر [گونه] کاری [به نحوی] استوار فیصله می‌یابد* [این] کاری است [که] از جانب ما [صورت می‌گیرد] ما فرستنده [پیامبران] بودیم* [و این] رحمتی از پروردگار توست که او شنوای داناست».

در تفسیر مجمع البیان ذیل این آیه چنین آمده است. باور بعضی از مفسران پیشین همچون، «ابن عباس»، «حسن» و «قتاده» منظور این است که، در شب مبارک «قدر» هر کار استوار و حساب‌شده‌ای که دیگر در آن کاستی و فزونی راه ندارد، بیان گردیده و مشخص می‌شود و منظور از این کارها تقسیم رزق و روزی‌ها و دیگر امور تا شب قدر سال آینده است.

جایگاه شب قدر در سنت و عترت را در سایت etedaldaily.ir بخوانید

«سعید بن جبیر» آورده است که شما پس از شب قدر هر سال پاره‌ای را می‌نگری که در کوچه و بازار قدم برمی‌دارد و نمی‌داند که نامش در شمار مردگان سال به ثبت رسیده است و زندگی را بدرود خواهد گفت.

اما آنچه در قرآن در خصوص شب قدر گفته شده در سوره مبارکه قدر آمده است: «اِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ* وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ* لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ* تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحُ فِيهَا يَأْتُونَ رَبَّهُمْ مِّنْ كُلِّ أَمْرٍ* سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ: ما [قرآن را] در شب قدر نازل کردیم* و از شب قدر چه آگاهی کرد* شب قدر از هزار ماه ارجمندتر است* در آن [شب] فرشتگان با روح به فرمان پروردگارشان برای هر کاری [که مقرر شده است] فرود آیند* [آن شب] تا دم صبح صلح و سلام است».

تفسیر اطیب البیان در ذیل آیه اول سوره بقره می‌نویسد: از آیات قرآن استفاده می‌شود که قرآن دو نحو نزول داشته، یکی نزول دفعی و یکپارچه و در یک شب معین که همان شب قدر است و یکی هم نزول تدریجی که در طول بیست و سه سال نبوت رسول خدا (ص) صورت گرفته. و مراد از شب قدر، شبی است که تمام حوادث سال آینده تقدیر می‌شود، یعنی تمام حوادثی که از این

شب قدر تا شب قدر سال دیگر باید واقع شود خدای تعالی آن حوادث را در شب قدر مقدر می‌کند مانند: زندگی، مرگ، رزق، سعادت، شقاوت و ... و از آیات دیگر قرآن استفاده می‌شود که شب قدر منحصر در شب نزول قرآن نیست، بلکه با تکرار هر سال، آن شب هم مکرر می‌شود.

جایگاه شب قدر در سنت و عترت

پیامبر اکرم(ص) در خصوص فضیلت این شب می‌فرمایند: ماه رمضان ، سرور ماه هاست و شب قدر ، سرور شب‌هاست. همچنین، در مفاتیح‌الجنان می‌خوانیم که وقتی از پیامبر اکرم (ص) سؤال شد، «اگر شب قدر را درک کردم، از خداوند چه بخواهم؟». پیامبر در پاسخ فرمود: «عافیت بخواه.»

شب قدر در احادیث امامان معصوم(ع) نیز جایگاه بالایی دارد، وقتی از امام صادق (ع) سوال شد که چگونه شب قدر از هزار ماه بهتر است، ایشان فرمودند: کار نیک در آن شب از کار در هزار ماه که در آنها شب قدر نباشد بهتر است. در حدیث دیگری از امام صادق (ع) در «کافی» نیز چنین آمده است: «تقدیر در نوزدهم و ابرام در شب بیست و یکم و امضا در شب بیست و سوم است»